

Torun, E. & Kandemir, K. (2021). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersi Hakkındaki Görüşleri, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 12(44), 293-311.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.2903>

ISSN: 2146-1961

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ DERSİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ¹

Elif TORUN

Arş. Gör., Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye, eliftorun0325@gmail.com

ORCID: 0000-0003-3013-3691

Kübra KANDEMİR

Doktora Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye, kkandemir1071@gmail.com

ORCID: 0000-0001-7399-2969

Gönderim tarihi: 21.01.2021

Kabul tarihi: 24.05.2021

Yayın tarihi: 14.06.2021

Öz

Bu araştırmanın amacı yabancı uyruklu öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi (AİİT) dersi hakkındaki görüşlerini ortaya koymaktır. Çalışma nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgu bilim) ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenerek 2018-2019 bahar yarı yılında Trabzon Üniversitesi ve Kastamonu Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerden oluşturulmuştur. Çalışma grubuna 8 farklı bölümden ve 8'i kız 5'i erkek olmak üzere 13 yabancı uyruklu öğrenci dahil edilmiştir. Çalışma grubundaki öğrencilerin daha önce Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersine devam etmiş öğrencilerden seçilmesine dikkat edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile incelenmiştir. Analiz aşamasında her iki araştırmacı da sürece dahil olmuş, analiz edilen görüşler tablolaştırılarak frekansları ile sunulmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersi yabancı öğrencilere göre, milli birlik ve beraberliği temsil eden, milli birlik ve beraberliğin önemini vurgulayan, Türkiye'nin varoluş mücadelesini anlatan, ülkede yaşayan herkesin alması gereken bir ders olarak görülmektedir. Araştırmadan elde edilen diğer sonuçlara göre ise yabancı öğrenciler ders içeriğinin yoğun olması, ders saatinin yetersiz kalması, dersin kredisiz olması, iletişim sorunu yaşamaları ve dersin zorunlu olmasına rağmen katılımın zorunlu olmayışı gibi unsurlar hakkında olumsuz görüş bildirmiştir. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi ders içeriğinin bölümlere göre yeniden düzenlenmesi, derslerin yüz yüze verilmesi, kredi değeri olan bir ders olarak okutulması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, yabancı uyruklu öğrenci, öğrenci görüşleri.

¹ Bu çalışma 6.Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu'nda özet bildiri olarak sunulan çalışmanın geliştirilmiş halidir.

OPINIONS OF FOREIGN STUDENTS ABOUT ATATÜRK'S PRINCIPLES AND HISTORY OF REVOLUTION

ABSTRACT

The aim of this research is to reveal the views of foreign students about Atatürk's Principles and History of Revolution (APHR) course. The study was conducted with phenomenology from qualitative research designs. The study group of the research was determined by the purposeful sampling method and was formed from foreign students studying at Trabzon University and Kastamonu University in the spring semester of 2018-2019. 13 foreign students, 8 girls and 5 boys, from 8 different departments, were included in the study group. The obtained data were analyzed by content analysis. During the analysis phase, both researchers were involved in the process, and the analyzed views were presented with their frequencies in tables. According to the results of the study, Atatürk's Principles and History of the Revolution course is seen as a lesson that represents national unity and solidarity, emphasizes the importance of national unity and solidarity, and that everyone living in the country should take. According to the other results obtained from the research, foreign students expressed negative opinions about factors such as intense course content, insufficient course hours, non-credit courses, communication problems, and participation being not compulsory although the course is compulsory. It is suggested that Atatürk's Principles and History of the Revolution course should be reorganized according to the departments, be given face to face, and be a credit course.

Keywords: Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution, foreign student, student views.

GİRİŞ

Vatandaş yetiştirmede önemli bir misyonu olan tarih öğretimi, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk dönemlerinde yeni rejimin inşası ve ulusal kimliğin şekillenmesine yönelik uygun bir program meydana getirilmesiyle, İnkılap Tarihi dersi adı altında yeniden oluşturulmuştur (Doğaner, 2005). İnkılap Tarihi dersinin temelleri 1925 "İhtilaller Tarihi" dersine kadar uzanmaktadır (Mumcu, 1997). 1960'da "Türk İnkılap Tarihi ve Türkiye Cumhuriyet Rejimi", 1968'de "Türk Devrim Tarihi", 1980 sonrası "Türk İnkılap Tarihi" adıyla okutulmuştur. 1981 yılından itibaren ise 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nda "Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi" adını almıştır. Bu kanunun 4. ve 5. maddelerine göre ders yüksek öğretimin her kademesinde zorunlu hale getirilmiştir. 1990 yılında kanunun ilgili maddelerindeki düzenlemelerle dersin birinci sınıflarda iki dönem şeklinde okutulmasına karar verilmiştir (Doğaner, 2005; Erdem, 2010).

Günümüzde tarih öğretimi çerçevesinde yüksek öğretim kurumlarının tüm bölümlerinde zorunlu olarak okutulan İnkılap Tarihi dersleri, Türk gençliğine Türkiye Cumhuriyeti'nin varlığını devam ettirmede ve Cumhuriyet'in kurucusu olan Atatürk'ün ilke ve İnkılaplarını öğretmede önemli bir misyona sahiptir (Şimşek ve Güler, 2013). Bu bağlamda dersin temel özelliklerinin; Türk inkılabını sağlıklı bir şekilde yorumlayarak bilinçlenmek, yeni nesillere anlatmak, çağdaş olmayı, demokrasiyi, bağımsızlığı hedeflemek olduğu (Cihan, 1985; akt: Özüçetin ve Nadar, 2010); dersin okutulmasının amacının ise; Türk gençliğine Cumhuriyet rejimini benimsetmek ve Türk inkılabının ruhunu kavratmaya yönelik tutum geliştirmek olduğu bilinmektedir (Şimşek ve Güler, 2013). Ayrıca dersin amacı YÖK tarafından 1997 yılında 4 ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

1. Türk bağımsızlık savaşı, Atatürk İnkılapları ve Atatürkçü düşünce sistemi, Türkiye Cumhuriyeti tarihi hakkında doğru bilgi vermek.
2. Türkiye ve Atatürk İnkılapları, ilkeleri ve Atatürkçü düşünceye yönelik tehditler hakkında doğru bilgiler vermek.
3. Türk gençliğini ülkesi, milleti ve devletiyle bölünmez bir bütünlük içinde Atatürk İnkılapları, ilkeleri ve Atatürkçü düşünce doğrultusunda ulusal hedefler etrafında birleştirmek.
4. Türk gençliğini Atatürkçü düşünce doğrultusunda yetiştirmek ve güçlendirmek (Akyüz ve Aybars, 1997; akt: Şimşek ve Güler, 2013).

Bu amaçlar incelendiğinde İnkılap Tarihi'ni sadece Türk milletini değil aynı zamanda Türk milletiyle temas halinde bulunan tüm milletleri ilgilendirebilecek bir ders olduğu düşünülebilir. Nitekim Türk Devrim Hareketi'nin; Kurtuluş Savaşı'nın zaferle sonuçlanmasından ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra hızlı şekilde evrenselleşmesi, özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bağımsızlığını kazanan ülkelerde tartışılması dikkat çekmiş ve bu hareket ülkelerin yapılarına uygun ve uygulanabilir bir model olarak örnek alınmıştır (Bolluk, 2003). Atatürk'ün, toplumsal, siyasi, ekonomik, fikri ve kültürel alanlarda gerçekleştirdiği Türk Devrimi'nin yankılarının hem ulusuna hem de insanlığa yansıdığı görülmektedir. Bu bağlamda Türk Devrim tarihinin sadece Türk toplumu için değil, tüm uluslar için de anlaşılması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu değerlerin anlaşılması, kavranması ve yayılması adına ülkemizde öğrenim gören yabancı

uyruklu öğrenciler önemli bir fırsat olarak görülebilir. Nitekim bu öğrenciler kendi ülkelerine döndüklerinde ülkemiz, tarihimiz ve kültürümüzün bir kısmını da kendi ülkelerine taşıyabilmektedir. Kültürümüzü aktarma adına fırsat sunacağı düşünülen yabancı öğrencilere, varlık sebebimiz olan yakın tarihimizi ve Türk Devrimi'nin fikir temellerini öğretmek önem taşıyabilir. Yüksek öğretimde her bölümde zorunlu olarak okutulan AİİT dersi bu imkânı sağlamak adına fırsat sunabilir ve yabancı uyruklu öğrencilerin ülkemizin tarihsel süreçte yaşadığı kritik gelişmeleri öğrenmelerine imkân sağlayabilir.

Alan yazın incelendiğinde İnkılap Tarihi dersinin amaçlarına, öğretimine yönelik görüşler ve derse yönelik sorun ve çözüm önerileriyle ilgili çeşitli çalışmaların bulunduğu tespit edilmiştir. Bunlar; Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimle Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi öğretimine yönelik görüşleri (Akbaba, Kaymakçı, Birbudak ve Kılcan, 2016); Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin öğretimine yönelik bir durum değerlendirmesi (Akbaba, 2009); Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin amaçlarına yönelik öğrenci görüşleri (Akbaba, 2007); Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar (Akbaba, 2008); Tarih öğretmen adaylarının Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi öğretimine yönelik görüşleri (Akbaba, Demirtaş, Birbudak ve Kılcan 2014); Zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarına göre lise tarih derslerinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Akdemir, 2006); Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin üniversiteler düzeyinde okutulmaya başlanması ve gelinen süreç (Özüçetin ve Nadar, 2010); Yüksek öğretim kurumlarında İnkılap Tarihi öğretimi (Aksoy, 2003); İlköğretim ve ortaöğretimde öğretmen görüşlerine göre Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri (Delen, 2007); Tarih öğretmen adayı, öğretmen ve eğitimcilerinin, mevcut lise tarih müfredat programı ve tarih öğretiminin amaçları hakkındaki görüşleri (Dinç, 2004); Yüksek öğrenimde Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin öğretiminde karşılaşılan problemler ve yeni yaklaşımlar (Doğaner, 2005); Üniversite gençliğinin Atatürk İlkeleri ve İnkılap tarihi dersine bakışı (Gülmez, 2003); Öğretmen ve öğretmen adayı görüşlerine göre lise Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin öğretiminde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Şimşek ve Güler, 2013); Türk devrimi ve yüksek öğretim gençliği (Ozankaya, 1987); Tarih öğretmenlerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretimine ilişkin görüşlerinin çeşitli değişkenler (kıdem, mezuniyet, okul türü ve cinsiyet) açısından incelenmesi (Alperen, 2008); İnkılap tarihi öğretimine yaklaşım sorunları (Safran, 2006); İnkılap Tarihi derslerinin gerekçeli tarihçesi (Şimşek, 2002) çalışmaları mevcuttur. İnkılap Tarihi dersine yönelik birçok çalışma bulunmasına rağmen Türkiye'de eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin görüşleri üzerine çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir. Farklı ülke ve kültürlerden gelen yabancı uyruklu öğrencilerin ülkeler arasında iletişim ve etkileşim sağlama, öğrencilik yıllarından sonra da eğitim aldıkları ülke ile bağları koparmama, ülkeler arası köprü kurma adına önem taşıdığı düşünülmektedir. AİİT dersi ise devletimizin mücadelesi ve kuruluşu adına önemli bilgiler içeren bir ders olmasının yanı sıra ülkemizin fikirselsel temel ve ilkelerini yansıtan bir içeriğe sahiptir. Ülkemizde eğitim alan tüm yüksek öğretim öğrencilerinin bölümleri, eğitim aldıkları alanları ne olursa olsun ortak olarak sorumlu oldukları derslerden biri AİİT dersidir ki söz konusu bu dersin yabancı uyruklu öğrencilere Türk kültür ve tarihini formel olarak öğrenmeleri adına fırsat sunduğu düşünülmektedir. Yabancı uyruklu öğrenciler ülkemizin yakın tarihi, kültürü, kurtuluş ve kuruluş mücadelesi, fikirselsel temelleri AİİT dersi vasıtasıyla öğrenip, ülkemize karşı tutum geliştirebilir. Tarih ve kültürümüze dair önemli unsurları aktarabilme fırsatına sahip olabileceğimiz bu

derste yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersi hakkındaki düşüncelerinin neler olduğu, derse dair tutum, beklenti ve sorunlarına dair görüşlerinin incelenmesinin ders içeriğini düzenleme, farklı bir perspektif oluşturma adına fırsat sunabilir. Nitekim her bölümden yabancı öğrenciler ülkemizi, ülkemizin tarihini ve kültürünü akademik düzeyde bu ders vasıtasıyla öğrenme imkânı yakalamaktadır. Dolayısıyla bu çalışma yüksek öğretim kurumlarında bölümlere göre uzaktan ve yüz yüze eğitimle yapılan AİİT dersi hakkındaki yabancı uyruklu öğrencilerin görüşlerinin öğrenilmesi, bu alanda yapılan benzer içerikteki çalışmalarla kıyaslanarak derste karşılaşılan sorunların tespit edilmesi, dersin uygulanışı ve içeriğine yönelik önerilerde bulunulması, yeni bakış açılarının sunulması adına fırsat sunabileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi (AİİT) dersine yönelik yabancı uyruklu öğrencilerin görüşlerini belirlemektir. Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Yabancı uyruklu öğrencileri AİİT dersinin anlamı, derse yönelik amaçları ve beklentilerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinin varlığı, içeriği ve gerekliliğine yönelik görüşleri nelerdir?
3. Yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinde karşılaştıkları sorunlara dair görüşleri nelerdir?
4. Yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinin verimliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmanın amacı, yabancı öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi (AİİT) dersine yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgu bilim) kullanılmıştır. Fenomonoloji, nitel araştırmalarda kullanılan desendir. Bu desenin kullanılabilmesi için araştırılan olgunun katılımcılar tarafından deneyimlenmiş olması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Çalışma grubu belirlenirken öğrencilerin daha önce Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersini aldıkları teyit edilerek öğrenciler çalışma grubuna dahil edilmiştir. Çalışmanın etik kurul incelemesi Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından yapılmış ve 12.01.2021 tarih "81614018-000-E.15" sayılı karar ile çalışma onaylanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim yılında Trabzon Üniversitesi ve Kastamonu Üniversitesi'nde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler oluşturmuştur. Çalışma grubu amaçlı örnekleme metoduyla belirlenmiştir. Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Bu yöntemde araştırmacı, ulaşılması kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu bağlamda araştırmanın çalışma grubunu Trabzon Üniversitesi ile Kastamonu Üniversitesi'nin Eğitim, İktisadi ve İdari Bilimler, Fen ve Edebiyat ile Mimarlık Fakültesi; Sanat Tarihi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları, Matematik, Peyzaj Mimarlığı, İşletme, Siyaset, Bankacılık ve Sosyal Bilimler Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 8'i kız, 5'i erkek olmak üzere 13

yabancı uyruklu öğrenci oluşturmuştur. İkinci, üçüncü ve dördüncü sınıfa devam eden öğrencilerin 4'ü Kırgızistan, 4'ü Türkmenistan, 3'ü Kazakistan ve 2'si Özbekistan uyrukludur. Öğrencilerin 9'u dersi uzaktan eğitimle, 4'ü ise yüz yüze almıştır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın verileri araştırmacılar tarafından Trabzon ve Kastamonu Üniversitesi'nde 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, çalışma için belirlenen çerçevenin sınırlarında kalarak araştırmacı ve katılımcıya esneklik sağlayan bir tekniktir. Bu teknik katılımcıların daha geniş bir çerçevede kendilerini ifade etmelerine imkân sunarak araştırmacıya daha derinlemesine bilgi edinme fırsatı sunduğundan dolayı yarı yapılandırılmış görüşme bu araştırmada tercih edilmiştir (Büyüköztürk vd. 2015). Çalışmada veri toplama aracı olarak 9 sorunun bulunduğu yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu hazırlanmadan önce literatür taraması yapılarak araştırma sorusu çerçevesinde sorulabilecek sorulardan oluşan 15 maddelik soru havuzu oluşturulmuştur. Hazırlanan soru havuzu Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi derslerini yürüten iki uzman tarafından incelenmiştir. Birbirini kapsadığı ve çalışmanın amaç ve kapsamının dışında olduğu düşünülen sorular formdan çıkarılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda düzenlenen form dil ve anlaşılabilirlik yönünden incelenmesi için Türkçe eğitimi bölümünde eğitim veren dil uzmanı tarafından incelenmiş ve dil uzmanının görüşleri doğrultusunda forma nihai şekli verilmiştir. Oluşturulan formun pilot uygulaması 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde matematik eğitimi bölümünde eğitim almakta olan iki yabancı uyruklu öğrenci ile yapılmıştır. Pilot uygulama sonrası formda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Veri Analizi

Araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Trabzon ve Kastamonu Üniversitesinde öğrenim gören 13 yabancı uyruklu öğrenci ile yürütülmüştür. Veriler içerik analizi ile incelenmiştir. Analiz aşamasında her iki araştırmacı da görev almıştır. Elde edilen verilerin analizinde öncelikle kodlar oluşturulmuş ve oluşturulan kodlara göre kategoriler belirlenmiştir. İki araştırmacının da uzlaştığı kod ve kategoriler uzman görüşüne sunulmuş, uzman görüşü neticesinde analizler tekrar incelenmiş, gerekli düzeltme ve eklemelerden sonra analize son şekli verilmiştir. İçerik analizi yapılan veriler tablolaştırılarak, frekans bilgisine yer verilmiştir. Verilerin sunumunda öğrenci görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Araştırma etiği gereği veriler toplanırken katılımcılar kimliklerinin gizli tutulacağı hususunda bilgilendirilmiş, öğrencilerin gerçek isimleri yerine kod ve numaralar kullanılmıştır. Kız öğrenciler için (KÖ), erkek öğrenciler için ise (EÖ) kodları kullanılmıştır. Ayrıca tablolardaki frekans değerleri öğrencilere yöneltilen soruların her biri ile ilgili görüş sayısı olarak verilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin yarı yapılandırılmış mülakat formunda yer alan sorulara verdikleri cevaplar frekanslarıyla birlikte tablolar halinde sunulmuştur.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin AİİT Dersinin Anlamına Dair Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinin anlamına dair görüşleri frekansları ile Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.Yabancı Uyruklu Öğrencilerin AİİT Dersinin Anlamına Dair Görüşleri

Görüşler	Frekans
Milli birlik ve beraberliği yansıtan ders	5
Türkiye Cumhuriyeti’nin varoluş mücadelesi	5
Türkiye’yi ve Türkleri tanıma aracı	4
Zorunlu ortak ders	3
Türk kültürünü, karakterini ve geçmişini yansıtan ders	3
Atatürk’ün fikir, düşünce ve inkılaplarını anlatan bir ders	2
Kültürler arası ortak yanların keşfedilmesi	2
Gereksiz bir ders	2
Yakın dönem Türk siyasi tarihini içeren ders	1
Toplam	27

Tablo 1 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinin anlamına dair en çok dile getirdikleri görüşler, milli birlik ve beraberliği yansıtan ders ve Türkiye Cumhuriyeti’nin varoluş mücadelesi olduğu yönündedir. Milli birlik ve beraberliği yansıtan ders olduğu görüşüne sahip öğrencilerden KÖ-2“*Türkiye tarihinde milli birlik ve beraberliğin önemini ifade ediyor*” cümlesiyle düşüncesini açıklarken, bu konuda KÖ-5 ise, “*Milli birlik ve beraberliği ifade ediyor. Genel anlamda da Türkiye’yi ifade ediyor*” sözleri ile görüşünü dile getirmiştir.

Öğrencilerin bu konuda sıklıkla ifade ettikleri diğer bir görüş, Türkiye’yi ve Türkleri tanıma aracı olduğudur. Bu konuda EÖ-9 “*Türkiye’yi tanıdım. Türkiye’nin de bizim gibi Türk Cumhuriyeti olduğunu anladım*” sözleri ile düşüncesini ifade etmiştir.

Öğrencilerin bu konuda sıklıkla ifade ettikleri bir başka görüş, AİİT dersinin zorunlu ortak bir ders olduğu yönündedir. Bu görüşü ileri süren öğrenciler AİİT dersin onlar için herhangi bir ders olduğunu ve bu dersi zorunlu olarak aldıklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin bu konuda ifade ettikleri diğer görüş, AİİT dersinin Türk kültürünü, karakterini ve geçmişini yansıtan ders olduğudur. Bu konuda EÖ-6 “*Ben bu dersle birlikte Türk tarihinin, Türk kültürünün ve Türk milletinin geçmişi hakkında bilgi sahibi oldum. Bir milletin temel değerlerini ve düşünce yapısını öğrendim. Türk kültürünün Türkiye tarihinin gelişmesinde etkilerini anladım*” ifadesi ile görüşünü dile getirmiştir.

Öğrencilerin bu konuda ifade ettikleri farklı bir görüş, AİİT dersini Atatürk’ün fikir, düşünce ve inkılaplarını anlatan bir ders olarak gördükleri yönündedir. Bu konuda KÖ-3“*Atatürk’ü ifade ediyor. Onun fikir, düşünce ve inkılaplarını ifade ediyor*” sözleri ile düşüncesini açıklamıştır.

Öğrencilerin bu konuda dile getirdikleri bir başka görüş, AİİT dersini kültürlerarası ortak yanların keşfedilmesini sağlayan ders olarak değerlendirdikleri yönündedir. Bu konuda KÖ-4 “*Bizler de Türk Cumhuriyetleri olarak Türkiye ile ortak bir geçmişe sahip olduğumuzu öğrendim*” ifadesi ile düşüncesini dile getirmiştir.

Öğrencilerin bu konuda ifade ettikleri bir diğer görüş, AİİT dersini gereksiz bir ders olarak nitelendirdikleri yönündedir. Bu konuda iki öğrenci AİİT dersini, yabancı öğrencilere verilen gereksiz bir ders olarak nitelendirmektedir.

Sonuç olarak tablodan da anlaşılacağı üzere yabancı uyruklu öğrenciler için genel olarak AİİT dersinin anlamı, Türkiye'yi tanıma aracı olduğu ve Türkiye Cumhuriyeti'ne dair bir tarih bilinci oluşturduğu yönündedir.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin AİİT Dersine Dair Amaçları ve Beklentilerine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersine dair amaçları ve beklentilerine ilişkin görüşleri frekansları ile Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.Yabancı Uyruklu Öğrencilerin AİİT Dersine Dair Amaçları ve Beklentilerine İlişkin Görüşleri

Görüşler	Frekans
Milli birlik ve beraberliğin önemi	9
Atatürk'ün Türk tarihi açısından önemi ve etkisi, fikir ve düşünceleri	8
Geçmiş ile güncel konular arasında bağlantı kurabilmek, güncel konuları öğrenmek	6
Milletler arası benzerlik ve ortaklıklar	4
Türkiye'nin Türk Cumhuriyetlerle bağlantısı	4
Türkiye'nin Türk Cumhuriyetleri açısından önemi	3
Politik değerlendirme ve çoklu bakış kazanma	3
Tarihsel yeni kavramlar	3
Türk siyasi tarihi bilgisi	2
Dış politika hakkında bilgi edinme ve analiz edebilme	2
Toplam	44

Yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersine dair amaçları ve beklentilerine ilişkin en çok vurguladıkları görüş, milli birlik ve beraberliğin önemi üzerinedir. Bu konuda EÖ-7 *"Yeni bir devletin kurulmasında milli birlik ve beraberliğin etkilerini öğrendim"* derken, bu konuda EÖ-9 ise, *"Milli birlik ve beraberlik Türk kültürünün ve Türk tarihinin şekillenmesinde önemli bir yere sahipmiş"* sözleri ile görüşünü açıklamıştır.

Öğrencilerin bu konuda sıklıkla dile getirdikleri bir diğer görüş, Atatürk'ün Türk tarihi açısından önemi ve etkisi hakkındadır. Bu konuda KÖ-1 *"Atatürk'ün Türk tarihine katkısını ve Türkiye Cumhuriyeti'nin sorunlarının çözümünde etkisini öğrendim"*. KÖ-3 *"Türk tarihinin şekillenmesinde Atatürk'ün etkilerinin olduğunun farkına vardım"*. EÖ-7 *"Atatürk'ün Demokratik bir Türkiye Cumhuriyeti'nin var olmasındaki yerini anladım"* ifadeleri ile düşüncelerini belirtmiştir. Bu konuda KÖ-5 *"Atatürk'ün politikalarını, hedeflerini ve dış tehditlere karşı mücadelesini öğrendim"* sözleri ile düşüncesini açıklamıştır.

Öğrencilerin AİİT dersine dair amaçları ve beklentilerine ilişkin sıklıkla dile getirdikleri diğer görüş, geçmiş ile güncel konular arasında bağlantı kurabilmek olduğudur. Bu konuda KÖ-1 *"Türkiye'nin geçmişte başka devletlerle olan antlaşmalarının günümüzdeki ilişkilerle karşılaştırılması bakımından önemini fark ettim. Türkiye tarihinin gelişiminin, ideallerinin, görev ve sorumluluklarının günümüzdeki etkilerini anladım"* ifadeleri ile görüşünü belirtmiştir.

Öğrencilerin AİİT dersine dair amaçları ve beklentilerine ilişkin sıklıkla ifade ettikleri başka bir görüş, milletler arası benzerlik ve ortaklıklar olduğu yönündedir. Bu konuda KÖ-2 *"Türkiye'deki siyasi, sosyal ve kültürel yapının"*

bizimkiyle aynı ya da benzer yönlerinin olduğunu kavradım” derken, bu konuda KÖ-10 ise, “Türkiye ile Türk kültürü açısından benzer yönlerimiz olduğunu öğrendim. Türkiye bizi seviyor, bunu Türk tarihinin geçmişinden de biliyorum” ifadeleri ile görüşünü belirtmiştir.

Öğrencilerin AİİT dersine dair amaçları ve beklentilerine ilişkin başka bir görüş, Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleriyle bağlantısını kavramak olduğu görüşüdür. Bu görüşü savunan öğrencilerin genel düşüncesi, Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri ile ortak bir kültür ve geçmişe sahip olduğu bunun ise AİİT dersi ile keşfedilmesidir.

Öğrencilerin bu konuda sıklıkla ifade ettikleri diğer görüş, Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleri açısından önemi olduğudur. Bu görüşü dile getiren öğrencilerin genel görüşü, Türkiye’nin Türk Cumhuriyetleriyle benzer ideolojilerinin olduğu yönündedir.

Öğrenciler farklı bir görüş olarak, dersten beklentilerinin politik değerlendirme ve çoklu bakış açısı kazanma olduğudur. Bu konuda EÖ-9 *“Bu dersin herkesin alması gereken bir ders olduğunu düşünüyorum. Çünkü bu ders, değerlendirmeye açık, politik bir bakış açısı sunmaktadır”* demiştir.

Öğrencilerin AİİT dersine dair amaçları ve beklentilerine ilişkin ifade ettikleri diğer görüşler, güncel konuları öğrenmek ve dış politika hakkında bilgi edinme ve analiz edebilme olduğu yönündedir. Güncel konuları öğrenmede öğrenciler, bu dersin faydalı olduğunu belirtirken, dış politika hakkında bilgi edinme ve analiz edebilmede ise, bu ders ile daha fazla kaynaktan bilgi edinmenin önemine vurgu yapmışlardır.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin AİİT Dersinin Varlığı, İçeriği ve Gerekliliğine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinin varlığı, içeriği ve gerekliliğine yönelik görüşleri frekansları ile Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin AİİT Dersinin Varlığı, İçeriği ve Gerekliliğine Yönelik Görüşleri

Görüşler	Frekans
Bu ülkede yaşayan herkesin alması gereken bir ders	7
Ders yüz yüze verilmeli	7
Derse devam zorunlu olmalı	6
Günümüz ile daha çok ilişkilendirilmeli	5
Her KÖlüme göre yeniden düzenlenmeli	5
İçeriğin yoğunluğu azaltılmalı	4
Savaş ve anlaşmalardan ibaret olmamalı	3
Kültürel ve tarihi bağları göreceğimiz eklemeler yapılmalı	3
Türk karakteri ve özelliklerini yansıtan eklemeler yapılmalı	3
Objektif olmalı	2
İçerik yeterli	2
Ders saatleri arttırılmalı	1
Gereksiz bir ders	1
Atatürk’ün fikir ve görüşlerine daha çok yer verilmeli	1
Osmanlı ile daha çok bağlantı kurulmalı	1
Fikrim yok	1
Toplam	52

Tablo 3 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinin varlığı, içeriği ve gerekliliğine yönelik en fazla ifade ettikleri görüşler, bu ülkede yaşayan herkesin alması gereken bir ders olduğu ve dersin yüz yüze eğitimle verilmesi gerektiği yönündedir. Bu ülkede yaşayan herkesin alması gereken bir ders olduğunu savunan öğrencilerden EÖ-6 *“İnsanın yaşadığı ülkenin tarihini bilmesi zaten faydalı. Bu dersle birlikte Osmanlı’nın, Atatürk’ün kim olduğunu ve Türkiye’nin nasıl kurulduğunu öğrendim”* sözleri ile görüşünü belirtmiştir. Bu konuda EÖ-8 ise *“Türkiye’de yaşayanların bu dersi alması gerektiğine inanıyorum. Dolayısıyla ben de bu ders sayesinde ülkenin Türk geleneklerini, ülkeyi kimin kurduğunu ve genel anlamıyla da Türkiye Cumhuriyeti hakkında tüm bilgileri edindim”* ifadesi ile düşüncesini açıklamıştır.

Öğrencilerin AİİT dersinin varlığı, içeriği ve gerekliliğine yönelik sıklıkla dile getirdikleri diğer bir görüş, derse devamın zorunlu olması gerektiği yönündedir. Bu konuda KÖ-2 *“Derse katılma zorunluluğu olmaması derse olan katılımı ve ilgiyi azaltıyordu”* KÖ-4 *“Dersin uzaktan eğitimle verilmesi derse devam zorunluluğunu da ortadan kaldırıyordu. Dolayısıyla çoğu öğrenci derslere katılmıyordu”* derken, bu konuda KÖ-5 ise, *“Bu dersin uzaktan eğitimle verilmesini beğenmiyordum, çünkü derse devam zorunluluğu olmadığından hoca ile iletişim tam olarak sağlanamıyordu”* sözleri ile düşüncesini belirtmiştir.

Öğrencilerin AİİT dersinin varlığı, içeriği ve gerekliliğine yönelik ifade ettikleri diğer görüş, AİİT dersinin günümüz ile daha çok ilişkilendirilmesi gerektiğidir. Bu konuda öğrencilerin genel görüşü, bu dersin daha çok güncel konularla birlikte ele alınıp değerlendirilmesi gerektiği yönündedir.

Öğrencilerin bu konuda ifade ettikleri bir başka görüş, AİİT dersinin her bölüme göre yeniden düzenlenmesi gerektiğidir. Bu konuda EÖ-7 *“Bence okunan bölümlere göre bu dersin içeriği düzenlenmeli. Örneğin ben sayısal bir bölümde okumaktayım. Dolayısıyla bölümümü destekleyici düzenlemeler yapılmasını isterim”* demiştir. Öğrencilerin bu konudaki genel görüşü, farklı bölümlerden her öğrenci bu dersi zorunlu olarak aldığı için her bölümün ilgi alanına göre içeriğin yeniden düzenlenmesi yönündedir.

Öğrencilerin bu konuda dile getirdikleri başka bir görüş, içeriğinin yoğunluğunun azaltılması gerektiği yönündedir. Bu görüşe sahip EÖ-13 *“Ders içeriğinin yoğun olmasından dolayı dersler sıkıcı ve verimsiz geçiyordu. Bence ders içeriği programın yoğunluğuna göre yeniden ele alınmalı diye düşünüyorum”* demiştir. Öğrencilerin bu konudaki genel görüşü de programın yoğunluğundan dolayı ders içeriğinin yeniden düzenlenmesi gerektiği yönündedir.

Öğrencilerin AİİT dersinin varlığı, içeriği ve gerekliliğine yönelik ifade ettikleri diğer görüşler, AİİT dersinin savaş ve anlaşmalardan ibaret olmaması, kültürel ve tarihi bağları görebileceği eklemeler yapılması ve Türk karakterini ve özelliklerini yansıtan eklemeler yapılması gerektiği yönündedir. AİİT dersinin savaş ve anlaşmalardan ibaret olmaması fikrine sahip öğrencilerden KÖ-3 *“Derslerde askeri ve siyasi olaylar ağırlıktaydı. Bundan dolayı derslerde bazen sıkılıyordum”* cümleleri ile görüşünü belirtmiştir. Kültürel ve tarihi bağları görebileceğimiz eklemeler yapılmalı diyen öğrencilerden EÖ-8 *“Türk milletinin kültürel ve tarihi yönlerini yansıtan başka kavramlara, şahıslara da bu derste yer verilmelidir”* sözleri ile görüşünü dile getirmiştir. Türk

karakteri ve özelliklerini yansıtan eklemeler yapılmalı ifadesini kullanan öğrencilerden KÖ-1 ise, *“Türkiye’nin cesur, profesyonel gibi özelliklerini ve karakterini yansıtan daha çok bilgiye yer verilmelidir”* cümleleri ile düşüncesini belirtmiştir.

AİİT dersinin varlığı, içeriği ve gerekliliğine yönelik olarak iki öğrenci dersin objektif olmadığını savunarak, dersin çoklu bir bakış açısından yoksun olduğunu ifade etmiştir. Yine ders içeriğinin yeterli olduğu, programın zaten yoğun ve güncel olduğunu dile getiren öğrenciler de olmuştur. Bu konu hakkında birer öğrenci de ders içeriğinin yoğun olmasından dolayı ders saatlerinin arttırılmasını, gereksiz bir ders olduğunu, Atatürk’ün fikir ve görüşlerine daha çok yer verilmesini ve Osmanlı Devleti ile daha çok bağlantı kurulması gerektiğini savunmuşlardır. Bu konuda yine bir öğrenci de fikri olmadığını ifade etmiştir.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin AİİT Dersinde Karşılaştıkları Sorunlara Dair Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinde karşılaştıkları sorunlara dair görüşleri frekansları ile Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4.Yabancı Uyruklu Öğrencilerin AİİT Dersinde Karşılaştıkları Sorunlara Dair Görüşleri

Görüşler	Frekans
Ders içeriğinin yoğun olması	5
Tarih, terim, ad ve kavramları unutmama	5
Ortalamaya etkisinin olmaması	5
Ders saatinin yeterli olmaması	5
Sınav sorularını önceden öğrenen kişilerin sınavlardan yüksek puan alması	4
Dersin zorunlu, devamın serbest olması	4
Dersin uzaktan eğitimle verilmesi	4
Dersi anlamama	3
Eş zamanlı soru sormama	3
Birebir muhababın bulunmaması	3
Kendini ifade etmede yetersiz kalma	3
Dersin ilgi çekici olmaması- sıkıcı olması	2
Her bölümde aynı içeriğin sunulması	2
Bilgisayar imkanının olmaması	2
Dersin öneminin anlaşılabilmesi	1
Dersin objektif olmaması	1
Çoklu bakış açısından yoksun oluşu	1
Toplam	53

Yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinde karşılaştıkları sorunlara dair en fazla dile getirdikleri görüşler, ders içeriğinin yoğun olması, tarih, terim, ad ve kavramların unutulması, dersin ortalamaya etkisinin olmaması ve ders saatinin yeterli olmaması yönündedir. Ders içeriğinin yoğun olduğunu söyleyen öğrencilerden KÖ-5 *“Ders içeriği çok yoğun ve dersin içeriğinde güncel konular da vardı. Bundan dolayı dersi anlamada zorlanıyordum”* ifadesini kullanırken, bu konuda EÖ-13 ise, *“Ders içeriği çok yoğun olduğu için derslerde zorlanıyorduk. Bu da dersin verimsizliğine neden oluyordu”* demiştir. Tarih, terim, ad ve kavramların unutulduğunu ifade eden öğrenciler genel olarak kavramları öğrenmede zorlandıklarını, tarihleri ezberleyemediklerini, bazı kelimeleri ve özel isimleri unuttuklarını dile getirmişlerdir. Dersin ortalamaya etkisinin olmaması konusunda EÖ-7 *“Dersin kredisi olmadığı için herkes bu dersi sadece geçmek istiyordu”* derken, bu konuda KÖ-11 ise, *“Dersin ortalamaya*

etkisinin olmaması kötüydü, çünkü herkes dersi geçecek kadarıyla bilmek istiyordu. Bu durum tam öğrenmenin gerçekleşmemesine neden oluyordu” sözleri ile düşüncesini açıklamıştır. Bu konuda öğrencilerin genel görüşü, kredisi olmayan bu dersin, dersten yüksek puan alınsa da ortalamaya etkisinin olmaması yönündedir. Ders saatinin yeterli olmaması konusunda ise öğrenciler genelde, ders saatinin az olması nedeniyle dersin verimliliğinin azaldığına vurgu yapmışlardır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin sıklıkla ifade ettikleri diğer görüş, sınav sorularını önceden öğrenen kişilerin sınavlardan yüksek puan aldığı yönündedir. Bu görüşe sahip öğrencilerden EÖ-6 “*Bu dersin sınav sorularını önceden öğrenip sınava giren öğrenciler vardı. Onlar bu sayede dersi geçebiliyorlardı*” demiştir. Bu konuda öğrenciler tarafından bu dersin sınav sorularının öğrenilip dersin geçildiği yönünde eleştirilerde bulunmaktadır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin bu konuda sıklıkla dile getirdikleri diğer bir görüş, dersin zorunlu ve devaminin serbest olması yönündedir. Bu konuda dersi uzaktan eğitimle alan öğrenciler, dersin zorunlu olmasına rağmen, derse devaminin serbest olmasının derslere katılımın az olmasına sebep olduğuna vurgu yapmışlardır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin sıklıkla öne sürdükleri diğer görüş, dersin uzaktan eğitimle verilmesidir. Bu konuda KÖ-1 “*Hoca dersi bilgisayardan canlı anlatıyordu. Biz de buradan hocaya soru sorabiliyorduk. Ancak dersin uzaktan eğitimle verilmesi ve derse devaminin zorunlu olmamasından dolayı derse katılım çok az oluyordu*” ifadesi ile görüşünü belirtmiştir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin bu konuda ifade ettikleri diğer görüşler, dersi anlamama, eş zamanlı soru sormama, birebir muhatabın bulunmaması ve kendini ifade etmede yetersiz kalma olduğu yönündedir. Bu konuda öğrenciler, içeriğin yoğunluğundan dolayı dersi anlamadıklarını, ders uzaktan eğitimle verildiği için iletişim problemi yaşadıklarını ve dolayısıyla eş zamanlı soru sormadıklarını, sınıf ortamında ders anlatılmadığından birebir hocaya soru sormadıklarını ve kavramları, tarihi terimleri, eski zamanlardaki insanların isimlerini öğrenmede güçlük çektikleri için kendilerini ifade etmede yetersiz kaldıklarını vurgulamışlardır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin bu konuda dile getirdikleri diğer görüşler, dersin ilgi çekici olmaması-sıkıcı olması, her bölümde aynı içeriğin sunulması ve bilgisayar imkanının olmaması doğrultusundadır. Dersin ilgi çekici olmadığını, sıkıcı olduğunu söyleyen öğrencilerden KÖ-4 “*Ders sıkıcıydı, çünkü nesnel bir ders değildi*” cümleleri ile düşüncesini dile getirmiştir. Her bölümde aynı içeriğin sunulduğunu savunan öğrencilerden biri olan EÖ- 7 “*Her bölümün ilgi alanı farklı olduğundan içerik de buna göre yeniden düzenlenmeli*” sözleri ile görüşünü belirtmiştir. Bilgisayar imkanının olmaması konusunda ise öğrenciler, maddi imkansızlıklarından dolayı bilgisayar sahibi olmadıklarını ve bilgisayara erişim sağlayabilecekleri ortamlarda derse katılmaya devam ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu konu hakkında birer öğrenci de dersin uzaktan eğitimle verilmesinden dolayı dersin öneminin anlaşılmasına, olaylar tek bir bakış açısından ele alındığı için dersin objektif olmadığına ve yine ders objektif olmadığı için dersin çoklu bakış açısından yoksun olduğuna vurgu yapmıştır.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin AİİT Dersinin Verimliliğine İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinin verimliliğine ilişkin görüşleri frekansları ile Tablo 5 ve 6'da verilmiştir.

Tablo 5.Yabancı Uyruklu Öğrencilerin AİİT Dersinin Verimliliğine İlişkin Olumlu Görüşleri

Görüşler	Frekans
Ders verimliydi	2
Ödev verildiği için verimliydi	2
Ders kitabından destek aldığım zaman verimliydi	2
Bilgim yetersiz olduğu için kısmen verimliydi	2
Ders detaylı anlatıldığı için verimliydi	1
Zaman ve emekten tasarruf sağladığı için verimliydi	1
Toplam	10

Yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinin verimliliğine ilişkin en çok vurguladıkları olumlu görüşler, dersin verimli geçtiği, ödev verildiği için dersin verimli geçtiği ve ders kitabından destek alındığı zaman dersin verimli geçtiği yönündedir. Dersin verimli geçtiğini ifade eden öğrencilerden EÖ-8 *“Biz bu dersi yüz yüze eğitimle aldık. Hocamız derste bütün detayları anlatıyordu. Biz de hocaya derste soru soruyorduk. Bu yüzden dersimiz çok verimli geçiyordu”* sözleri ile düşüncesini dile getirmiştir. Ödev verildiği için dersin verimli geçtiğini söyleyen öğrencilerden biri olan EÖ-6 *“Ben bu dersi yüz yüze eğitimle aldım. Hocamız dersi iyi anlatıyordu ve bizlere de sunum ödevleri hazırlattırıyordu. Bundan dolayı derslerimiz verimli geçiyordu”* cümleleri ile görüşünü belirtmiştir. Ders kitabından destek alındığı zaman dersin verimli geçtiğini ifade eden öğrenciler ise, bu dersi uzaktan eğitimle aldıkları için ders kitabına da ihtiyaç duyduklarını dile getirmişlerdir.

Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin bu konudaki diğer olumlu görüşleri, öğrencilerin ders konularındaki bilgi eksikliklerinden dolayı dersin kısmen verimli olduğu, yüz yüze eğitimle alınan derste hocanın sınıfta dersi detaylı bir şekilde anlatmasından dolayı dersin verimli geçtiği ve uzaktan eğitimle alınan bu dersin zaman ve emekten tasarruf sağlamasından ötürü dersin verimli olduğu yönündedir.

Tablo 6.Yabancı Uyruklu Öğrencilerin AİİT Dersinin Verimliliğine İlişkin Olumsuz Görüşleri

Görüşler	Frekans
İletişim sorunları yaşadığım için verimsizdi	6
Ders zorunlu, katılım zorunlu olmadığı için verimsizdi	5
Ders sınıfta olmadığı için verimsizdi	5
Sanal ortam bilgi paylaşımına engel olduğu için verimsizdi	4
Dersleri düzgün olarak takip edemediğim için verimsizdi	4
Bilgim yetersiz olduğu için verimsizdi	2
İlgim az, ders sıkıcı olduğu için verimsizdi	2
Amacım dersi geçmek olduğu için verimsizdi	1
Toplam	29

Yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinin verimliliğine ilişkin en fazla ifade ettikleri olumsuz görüş, iletişim sorunları yaşandığı için dersin verimsiz geçtiği yönündedir. Bu konuda KÖ- 5 *“Dersin uzaktan eğitimle verilmesinden dolayı hocayla iletişim problemi yaşıyorduk. Bu durum da dersin verimsizliğine sebep oluyordu”* ifadesini kullanmıştır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin bu konu hakkında sıklıkla dile getirdikleri bir başka olumsuz görüş, dersin zorunlu ancak derse katılımın zorunlu olmamasından ötürü dersin verimsiz geçtiği ve dersin sınıf ortamında yapılmadığı için dersin verimsiz geçtiği yönündedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinin verimliliğine ilişkin ifade ettikleri diğer olumsuz görüşler, sanal ortam bilgi paylaşımına engel olduğu için dersin verimsiz olduğu ve derslerin düzenli olarak takip edilmemesinden dersin verimsiz geçtiğidir. Bu görüşü paylaşan öğrenciler özellikle dersin uzaktan eğitimle alınmasından ve derslere katılma zorunluluğunun olmamasından dolayı AİİT dersinin verimsiz geçtiğini vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan iki öğrenci AİİT dersinin verimliliğine ilişkin olumsuz görüş olarak, ders konularındaki bilgi yetersizliklerinden dolayı dersin verimsiz geçtiğini ifade etmiştir. Yine öğrenciler hem derse olan ilgilerinin az olmasından hem de dersin sıkıcı olduğundan dersin verimsiz geçtiğini ifade etmiştir. Öğrencilerden KÖ-12 *"Bu ders yabancı öğrencilere verilen gereksiz bir ders olduğu için sadece derse geçmek bizim için önemliydi. Ayrıca ders çok sıkıcıydı ve bu yüzden derslerimiz verimsiz geçiyordu"* sözleri ile düşüncesini belirtmiştir. Yine bu konuda bir öğrenci de dersin ortalamaya etkisinin olmadığını söyleyerek, amacının sadece derse geçmek olduğunu ifade etmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışma yabancı uyruklu öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersi hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada öncelikle yabancı öğrencilerin AİİT dersini nasıl anlamlandırdıkları ele alınmıştır. Bu kapsamda yabancı öğrencilerin en çok dile getirdikleri görüş AİİT dersinin milli birlik ve beraberliği yansıtan ders olarak anlamlandırdıklarını ifade eden görüştür. Bu görüş dersin kapsamının milli mücadele unsurları üzerinde çokça durulmasından dolayı birçok öğrenci tarafından dile getirildiği düşünülebilir. Nitekim AİİT dersi üzerine yapılan diğer çalışmalarda da benzer sonuçlar sunulmuştur. Akbaba vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin %45.1'i AİİT dersinin milli birlik ve beraberliği yansıtan ders olarak algıladıkları ifade edilmiştir. Aksoy'un (2003) araştırmasına göre AİİT dersi öğrencilerin %53.7'si tarafından milli kimlik ve milli hedef kazandırmada kısmen etkili olarak görüldüğü paylaşılmıştır. Benzer şekilde Akbaba (2009) tarafından yapılan çalışmada da öğrencilerinin %43.8'inin AİİT dersinin millî birlik ve beraberliğin öneminin anlatıldığı bir ders olarak gördüğü belirlenmiştir. Yabancı öğrenciler tarafından AİİT dersinin anlamı üzerine en çok dile getirilen bir diğer görüş ise Türkiye Cumhuriyeti'nin varoluş mücadelesi olarak görülmesidir. Bu görüş öğrenciler tarafından milli birlik ve beraberlik görüşü ile paralel olarak sunulmuş. Var oluş mücadelesinin birlik ve beraberlik ile yapıldığı bu ders kapsamında sunulduğu için bu algının oluştuğu düşünülebilir. Öğrenciler AİİT dersini Türkiye'yi ve Türkleri tanıma aracı olarak anlamlandırdıklarını da sıklıkla dile getirmiştir. Bu dersin içerik ve yapısı bağlamında siyasi kültürel birçok unsuru barındırdığı bir gerçektir. Ülkemizde farklı alanlarda eğitim almakta olan yabancı uyruklu öğrenciler bu dersi ülkemizi tanıma, tarihini bilme adına fırsat sunan bir ders olarak algılamaktadır. Nitekim öğrenciler bu görüşe paralel olarak AİİT dersini Türk kültürünü, karakterini ve geçmişini yansıtan ders ve kendi kültürleri ile ortak yanları görebilmelerini sağlayan bir ders olarak algıladıklarını da sıklıkla dile getirmiştir. Öğrencilerin bir kısmı (KÖ-3, EÖ-7, KÖ11, EÖ-6, KÖ-12) ise AİİT dersini sadece zorunlu

bir ders olarak algıladıklarını dile getirmiştir. Bu görüşü dile getiren öğrenciler dersin kendilerine fayda sağlamayacağına inandıkları için bu algıya sahip oldukları düşünülmektedir. Nitekim bu görüşe paralel olarak dersin gereksiz olduğu düşüncesine sahip olan öğrenciler (KÖ11, KÖ12) de bulunmaktadır. Bu öğrencilerin dersin neden ve önemini kavramadıkları için bu görüşleri dile getirdikleri düşünülmektedir. Söz konusu görüşleri dile getiren öğrenci sayısı az olmakla beraber dersin hedefleri doğrultusunda amaç ve ilkelerin yeterince açık dile getirilmesiyle bu düşüncenin değişeceği düşünülmektedir. Bu sonuca benzer olarak Akbaba vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin %10.7'sinin AİİT dersinin kendileri için anlam ifade etmediğini ve %14.1'i ise diğer derslerden farksız olarak algıladıkları dile getirilmiştir. Akbaba (2009) tarafından yapılan çalışma sonucunda da öğrencilerin %12.2'sinin AİİT dersinin kendileri için anlam ifade etmediğini dile getirirken % 12.7'sinin AİİT dersini diğer derslerden farksız olarak gördüğü sonucu dile getirilmiştir. Bu sonuçlar AİİT dersinin anlam ve önemini bazı öğrenciler tarafından kavranmadığını göstermektedir.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersine yönelik amaçları ve beklentilerine ilişkin olarak dersin milli birlik ve beraberliğin önemini kavratma bir ders olmasının yanı sıra Atatürk'ün Türk tarihi açısından önemi ve etkisini, Atatürk'ün fikir ve düşüncelerinin aktarıldığı bir ders olarak görüldüğü ifade edilebilir. Farklı bölümlerde eğitim alan öğrenciler ülkemizin kaderinde etkili olan Mustafa Kemal Atatürk'ü bu ders vasıtasıyla tanıdıkları ve anladıklarını sıklıkla dile getirmiştir. Nitekim Özüçetin ve Nadar (2010) yaptıkları çalışmada AİİT dersinin amacının; Mustafa Kemal Atatürk'ün "devrimin amacını kavramış olanlar sürekli olarak onu koruma gücüne sahip olacaklardır" sözünün düstur edinilerek, Türk inkılabın ruhunu ve hedeflerini kavrayan yeni kuşaklar yetiştirmek olduğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda dersin amaçları ile yabancı uyruklu öğrencilerin derse yönelik amaç ve hedeflerinin paralellik gösterdiği ifade edilebilir. Bu sonuç Akbaba (2009) tarafından yapılan çalışmada da ifade edilmiştir. Nitekim söz konusu çalışmada AİİT dersinin, Mustafa Kemal Atatürk ile ilgili düşüncelerinin oluşumunda etkili olduğu paylaşılmıştır. Ayrıca Akbaba vd. (2014) tarafından yapılan çalışmada da dile getirilmiştir. Çalışmaya göre öğrencilerin %44.7'si AİİT dersini Atatürk'ü tanımaya katkı sağlayan bir ders olarak algılamaktadır. Bu sonuca göre AİİT dersinin yabancı uyruklu öğrencilerin beklentilerini karşıladığı söylenebilir. Yabancı uyruklu öğrenciler AİİT dersinden ayrıca milletler arası benzerlik ve ortaklıklar, Türkiye'nin Türk Cumhuriyetlerle bağlantısı ve Türkiye'nin Türk Cumhuriyetleri açısından önemini kavratma adına da beklentiye sahip olduklarını ifade etmektedirler. Çalışma grubunun Türk Cumhuriyetlerinden gelen öğrencilerin oluşturduğu düşünüldüğünde bu beklentilerin olması tahmin edilebilir bir durumdur. Nitekim öğrenciler irki ve kültürel bağlantılarının olduğu Türkiye Cumhuriyeti ile kendi ülkelerinin ortak paydasını görmek istemektedir. Bölüm fark etmeksizin her programda okutulan AİİT dersi bu ortaklıkları görebilecekleri temel derslerden biri olarak düşünülebilir.

Öğrenciler AİİT dersi ile geçmiş ile güncel konular arasında bağlantı kurabilmek politik değerlendirme ve çoklu bakış kazanma, tarihsel yeni kavramlar, güncel konuları öğrenme ve dış politika hakkında bilgi edinme ve analiz edebilme gibi alanlarda bilgi sahibi olmayı beklemektedir. Akbaba (2009) tarafından yapılan çalışmada da bu sonuca benzer şekilde AİİT dersinin günümüzü anlamının yanı sıra ülkemizin geleceği ile ilgili düşüncelerinin oluşumu ve diğer devletlerle olan ilişkileri kavrama adına AİİT dersinin etkili olduğu görüşü öğrenciler tarafından

dile getirildiği ifade edilmiştir. Yine Aksoy (2003) çalışmasında AİİT dersinin iç ve dış politikaları değerlendirmede etkili olduğu sonucunu paylaşmıştır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin AİİT dersinin varlığı, içeriği ve gerekliliğine yönelik görüşleri incelendiğinde bu ülkede yaşayan herkesin alması gereken bir ders olduğu görüşü çoğunlukla dile getirilmiştir. Ders içeriğinde ülkenin kuruluşundan ve geçtiği aşamalardan bahsedildiği için önemli bir ders olarak gördüklerini dile getirmiştir. Bu sonuç literatürde yer alan birçok çalışmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Gülmez (2003) tarafından yapılan araştırmada AİİT dersinin iyi vatandaş ve Atatürkçü nesillerin yetişmesi ile geleceği bilmek için okutulması gerekli olduğu birçok öğrenci tarafından dile getirildiği paylaşılmıştır. Aksoy (2003) tarafından yapılan diğer çalışmada da öğrencilerin büyük çoğunluğunun AİİT dersini gerekli gördükleri bilgisi paylaşılmıştır. Akbaba (2008) tarafından yapılan araştırmada da örneklem grubundaki lisans öğrencilerinin çoğunluğunun AİİT dersini gerekli gördüğü sonucu paylaşılmıştır. Yine Akbaba'nın (2009) yaptığı çalışmaya göre AİİT öğrencilerin eğitim-kültür, politik fikirlerin oluşmasında etkili olduğu ve her Türk vatandaşının mutlaka alması gereken ders olarak görüldüğü paylaşılmıştır. Akbaba vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada da öğrencilerin çoğunun AİİT dersinin her Türk vatandaşının alması gereken bir ders olarak görüldüğü ifade edilmiştir.

Ders saatinin yetersiz olduğuna dair sadece bir öğrenci görüş bildirirken diğer öğrenciler ders saatine yönelik görüş bildirmemiştir. Bu durumda yabancı uyruklu öğrencilerin ders saatini yeterli buldukları yorumu yapılabilir. Bu sonuç literatürdeki birçok çalışmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Yılmaz (2004) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin çoğu ders saatlerini yeterli gördüklerini bildirmiştir. Yine Hacettepe Üniversitesi tarafından yapılan çalışmada da öğrencilerin büyük çoğunluğunun ders saatlerini yeterli gördükleri paylaşılmıştır (Yılmaz 2004; Doğaner, 2005). Akbaba (2009) tarafından yapılan çalışmada da örneklem grubunun ders saatini yeterli gördükleri paylaşılmıştır.

Öğrencilerden dersin objektif olması gerektiğine dair görüşün yanı sıra dersin gereksiz olduğuna dair görüş de sunulmuştur. Akbaba vd.'nin (2014) yaptığı çalışmada dersin nesnellikten uzak olduğu için kaldırılması gerektiği öğrencilerin bir kısmı tarafından dile getirilmiştir. Akbaba vd. (2016) yaptığı çalışmaya göre AİİT dersinin müfredatta yer almasını istememelerine dersin akademik başarıya etkisinin olmaması ve farklı bakış açılarıyla işlenmeyişinin neden olarak sunulduğu paylaşılmıştır. Bu çalışmada da dersin gereksiz olduğunu ifade eden öğrencilerin dersin amaç ve hedeflerini kavrayamadıkları ve dersin kredi değerinin olmamasından dolayı bu görüşe sahip oldukları düşünülebilir. Nitekim bu görüşü dile getiren öğrenci dersi uzaktan eğitimle ve kredisiz olarak aldığını ifade etmiştir. AİİT dersinin yoğunlukla Türk bağımsızlık mücadelesi ve Türkiye eksenine sunulmasından dolayı kimi öğrencilerde dersin objektiflikten uzak olduğu algısı oluşturmuş olduğu düşünülebilir. Oysa esas teması Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş ve yükselişi olan bir ders tabiidir ki yoğunlukla Türk eksenli olarak ele alınacaktır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre yabancı uyruklu öğrenciler içeriğin yoğun olduğunu ifade etmektedir. Bu durumun sebebi öğrencilerin dersi ilk kez almaları ve birçok özel isim ve kavramlarla ilk karşılaştıkları için

olabilir. Nitekim en çok dile getirilen sorunlardan biri de tarih, terim, ad ve kavramları unutmak olarak sunulmuştur. Şimşek ve Güler (2013) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin en düşük düzeyde algıladıkları sorunun tarihsel kavram ve tarihte zaman unsurunun olduğu ve müfredat yoğunluğu olduğu belirlenmiştir. Söz konusu çalışmanın örnekleminin Türk öğrenciler tarafından oluşturulduğu ve daha önce farklı sınıf seviyelerinde bu ders içeriğini aldıklarından dolayı kavram, tarih ve içeriğin yoğunluğu adına sıkıntı yaşamazken ilk kez bu dersi alan yabancı uyruklu öğrencilerin bu sorunla karşılaştıkları düşünülmektedir. Dinç (2004), Akdemir (2006) ve Delen (2007) tarafından yapılan çalışmalarda da müfredatın yoğunluğu ve tarih kronoloji bilgisinin ağırlıkta olduğu sorunları dile getirilmiştir. Yabancı öğrencilerin AİİT dersinde karşılaştıkları sorun olarak dersin zorunlu, devamın serbest olması, eş zamanlı soru sormama, birebir muhababın bulunmaması, kendini ifade etmede yetersiz kalma, bilgisayar imkanının olmaması görüşleri dile getirilmiştir. Bu görüşlerin ortak noktası dersi uzaktan eğitim ile alan öğrencilerin bu sorunları yaşadığını dile getirmeleridir. Yazı ile kendini yeterince ifade edemediğini belirten öğrenciler en çok derslerde iletişim adına sorun yaşadıklarını dile getirmektedirler. Literatür incelendiğinde bu sonucun AİİT derslerinin uzaktan eğitim ile verilmesinde karşılaşılan güçlüklerle paralellik gösterdiği görülmektedir. Nitekim Akbaba vd. (2014) yaptığı çalışmada AİİT derslerinin uzaktan eğitimle alan öğrencilerin büyük çoğunluğunun dersi düzenli takip etmedikleri ve uzaktan eğitimin bilişim teknolojisi imkânlarını yeterli ölçüde kullanmadığı için öğrenciler tarafından yararlı bulunmadığı sonucu paylaşmıştır.

ÖNERİLER

- Bu çalışmada nitel yaklaşım benimsenerek fenomenoloji deseni tercih edilmiştir. Araştırma nicel yaklaşımın benimsendiği farklı yöntem ve tekniklerle daha fazla örnekleme ulaşılarak, farklı gruplarda tekrarlanabilir.
- Her bölümün AİİT dersiyle ilişkisi kurularak konular bölümle ilintili olarak verilebilir. Örneğin; sağlık bilimleri fakültesinde yürütülen AİİT dersi için sağlık alanında yapılan inkılaplar, döneme öncülük eden sağlık alanındaki kişi ve olaylar ön planda tutularak AİİT dersinin bölümle ilintili olarak yürütülmesi sağlanabilir.
- Dersi uzaktan veya yüz yüze alma tercihi öğrencilere bırakılabilir. Böylelikle uzaktan eğitimden kaynaklanan sorunlardan şikâyet eden, iletişim sorunu yaşadığını ve anlamadığı noktalarda anlık dönüt almak isteyen öğrencilerin sorunlarına çözüm getirebilir.
- Ders içeriğinde tarih ve olay yoğunluğu kısmen azaltılarak Atatürk İlkeleri ve inkılaplarının fikir ve düşünsel yönü vurgulanabilir.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

- Akbaba B., Kaymakçı S., Birbudak T.S.ve Kılcan B. (2016) Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimle Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi öğretimine yönelik görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*,9(2), 289-309
- Akbaba, B. (2009). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin öğretimine yönelik bir durum değerlendirmesi (Gazi Üniversitesi örneği). *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(1), 29-52.
- Akbaba, B., (2007), Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin amaçlarına yönelik öğrenci görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15 (1), 339-352.
- Akbaba, B., (2008), Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar (Gazi Üniversitesi örneği). *Akademik Bakış*, 1(2), 177-197.
- Akbaba, B., Demirtaş, B., Birbudak, T. S. ve Kılcan, B., (2014). Tarih öğretmeni adaylarının Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi öğretimine yönelik görüşleri. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken Journal Of World Of Turks*, 6(2), 207-226.
- Akdemir, S.(2006).Zümre öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarına göre lise tarih derslerinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aksoy, İ. (2003). Yüksek öğretim kurumlarında inkılâp tarihi öğretimi. (Yayınlanmamış doktora tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Alperen, B. (2008). Tarih öğretmenlerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretimine ilişkin görüşlerinin çeşitli değişkenler (kıdem, mezuniyet, okul türü ve cinsiyet) açısından incelenmesi. (Yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bolluk, H. (2003). *Kurtuluş Savaşı'nın ideolojisi hakimiyeti milliyet yazıları*. Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F.,Karadeniz, Ş. ve Çakmak, E.K.(2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Delen, S. (2007). İlköğretim ve ortaöğretimde öğretmen görüşlerine göre Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. (Yüksek lisans tezi),Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dinç, E. (2004). Tarih öğretmen adayı, öğretmen ve eğitimcilerinin, mevcut lise tarih müfredat programı ve tarih öğretiminin amaçları hakkındaki görüşleri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Doğaner, Y. (2005). Yüksek öğretimde Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi öğretiminde karşılaşılan problemler ve yeni yaklaşımlar (Hacettepe Üniversitesi örneği).*Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 21(62), 589-611.
- Erdem, U. (2010). Compulsory history teaching throughout the historical process in. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9,1074-1078.
- Gülmez, N. (2003), Üniversite gençliğinin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersine bakışı.*Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XIX(57), 1043-1088.
- Mumcu, A. (1997). *Ankara adliye mektebinden Ankara Üniversitesi hukuk fakültesine*. Ankara.
- Ozankaya, Ö. (1978). *Türk devrimi ve yüksek öğretim gençliği*. Ankara.

- Özüçetin, Y. ve Nadar, S. (2010). Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin Üniversiteler Düzeyinde Okutulmaya Başlanması ve Geline Süreç. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(11), 466-477.
- Safran, M. (2006). İnkılap Tarihi öğretimine yaklaşım sorunları. *Tarih Eğitimi Makale ve Bildiriler*, Gazi Kitabevi.
- Şimşek, A. ve Güler, M. (2013). Öğretmen ve öğretmen adayı görüşlerine göre lise Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin öğretiminde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(14), 543-575.
- Şimşek, A. (2002). İnkılap Tarihi Derslerinin Gerekçeli Tarihçesi. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 1-10.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2004), Eğitim bilimi ve bilim teknolojisi ışığında yeni yöntem arayışları, içinde B. Yediyıldız vd. (Ed.).*Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinde yöntem arayışları*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları.